

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пош.
Конто потт. нзд. 141.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рухомі не займаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в криво 420 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 30 фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750
зм., Швейцарії 3 ш. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к.,
Японії 150 ґен., Болгарії 750
зл., Австрії 750 зл. Замов.
заванс. 1 год.

**В справі оголо-
шень звертатись
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

За культурні впливи.

Боротьба з московським насиллям.

Останніми часами помітна на Рад. Україні завзята боротьба з московськими культурними впливами. Навіть у радянській українській пресі стрімче час до часу статті, які зачіпають цю важну справу. На протязі останнього року стала вона до тої міри болючою, що найшла відгомін навіть на останньому пленумі Всеукраїнського центрального виконавчого комітету рад. Вже там відносини поважні голоси проти залучення України російською пресою та російською літературою. Що більше. Там роблено поважні докори Державному видавництву України за те, що воно видає забагато російських публікацій, до чого воно зовсім не є покликане. Діяльність українського „Держвидав“ прогнаними дідьками московського „Госиздата“, який не видає догоспер одної української книжки, не адекватно на те, що на території РСФРР є значна кількість українського населення.

Заклади на адресу „Держвидав“ найшвидше після поважних відгомін у пресі. Розвинулася пресова дискусія. Оборонці „Держвидав“ доказували, що в ньому переважали українські видавництва, а Червоний Шлях мало що не боронив становища, що всі видавництва „Держвидав“ мусять бути українськими. Найважливішим аргументом проти видавничої діяльності „Держвидав“ був закид, що хоч він видає досить українських книжок, то їх якість далеко не дорівнює якості його ж таки російських видань. Цю газетну дискусію між самими комуністичними культурними діячами на Україні на тему такого чи іншого напрямку видавництва слід вважати початком боротьби з культурним російським засиллям на Україні. Що так воно справді є, про те свідчить нова пресова кампанія, що почалася на сторінках українських щоденників проти кольпторажі московських видавництв на Україні окремими кольпторерами, званими в термінології української рад. преси „варягами“.

Виявляється, що ці „варяги“ йдуть до українських сіл з посвідками московської „Комуністическої Академії“ та розпихають між них складові видання тієї академії в боді багаточисних енциклопедій за дуже дорогі гроші. Ці „благородні“ „варяги“ йдуть селянам так далеко на стрічу, що не вимагають від них навіть готівки, а тільки підпису векселів. Селянин переляканий самою назвою „Комуністическа Академія“, годиться на все, видає книги в кут, а за три місяці стає перед невідрадною перспективою сплати опротестованого векселя на кілька соток карбованців. В інших випадках такіж „варяги“ кольпторують тем від застав векселів ще передвостини, перестарілі московські видання. Переляканий селянин йдуть на пропозиції московських кольпторерів, платять потім опротестовані векселі та проклинають комуну, „Комуністическую Академію“ і шлю свою долю, бо тратять всім драво на кредити у

всіх радзстановках. А на майбутнє навіть з українською книжкою до них і не показують.

Чи не можна зробити так, — питає якийсь скромний автор статті на таку тему, скритий під криптонімом П. Л. у „Вістях“ ч. 44 — щоб цих агентів етапом на Москву відправити? „Селянин — пише він у іншому місці — будиби разі, колиб їм дали адресу якогось т-ва з Росії, щоби відсилати туди ті книжки, бо там вони користь принесуть, а тут їх миші зїдять“.

Безперечно, що рада, яку подає автор, єдино оправдана та доцільна. Не тільки агентів, але й книжки так оригінально ними кольпторовані слід відсилати етапом на Москву. Там вони на правду потрібні. Для українського села потрібна українська книжка і українська газета.

Ця покищо делікатно започаткована українськими комуністами боротьба проти нахабної московської владивості доказує, що на Україні реалують на московське культурне засилля дуже енергійно. Там все було так, що в виступах продиноків партії відбивався настрій маси, настрої тих позапартійних кох, що мають на неї вплив. Як би не було цього позапартійного реагування, то не важкоб навіть найвідважніший комуніст направдати „по етапу“ на Московщину ні комуністичних кольпторерів, ні їх московських книжок. В тому саме й криється секрет комуністичних успіхів на Україні, що вони виривали шлу низку гасел національним українським провідникам, кидали їх в маси як свої, дарма, що не все їх реалізували. Це було колись. Тепер вони намагаються таким чином вихоллювати національні гасла реалізувати, щоби

тільки добитися правдивого довіря до себе серед українського народу. Очевидно, що така політика територіально українських комуністів не подобається не тільки некомуністичним елементам на Україні, але й комуністичним „верхам“ у Москві. Недавнож виступав відомий Ларин на сторінках московської щоденної преси проти „насилльної“ українізації своїх родимців Жидів на Україні, дарма, що той припустився раптом... до примусової передплати українських „Вістей“, органу харківського уряду. І на останньому конгресі російської компартії атакувала національну та соціальну політику харківського уряду на Україні представниця опозиції адова Леніна Крупская. Із давав відправу секретар КК(б)У Каганович, що вказував на специфічно-українські відносини, які партія мусить брати в рахунок, проводячи в життя свою політику.

Відносинами на Україні, а зокрема боротьбою з усім російським силно інтересується вся емігрантська російська преса. Вона дише огнем ненависті до всього національно-еманіпаційного українського руху, що починає там приймати чимраз то більші розміри. А вже прямо казється вона з приноду культурної еманіпації українського народу апід московських впливів.

Всі ці ластівки віщують щось немов недалеку весну. За культурною боротьбою мусить піти і політична. А деякі проблески економічної незалежної боротьби з московським централізмом ми мали нагоду бачити на прогзі останніх двох літ, про що ми своєчасно інформували. Національна сила на Україні в дня на день побільшується і крипить. Для нас це найвідрадіше явище, що будить у нас віру в велику життєву силу нашого народу, а тим самим скріплює й нашу культурну міць.

В. М.

З німешкої статті можна би зробити від білих висновки, що прем. Скішинський є „Tugendkünstler“ — то ємє асідати для Польщі синпатії в Лондоні, Парижі, Римі та Берліні. Тимчасом він є лише настільки зручність від німців, що не робить ніяких зобов'язуючих заяв дома, ні на чужині, чакуючи риніше на інформації, який вітер віє на широкім морі дипломатії світової дипломатії. У цьому він учить ся мудрості від Англіїців. А що в даний мент будують усі вітри одночасно і хто зна, в який бік доведеться спрямувати розхитану льокарську лодку — треба відлучитись у всі подуви від ледьвочутних на швейцарським Лемані, аж до вітрих морякою над Гем-зою...

Українці за океаном.

Добра рада чужинців. — Пенів Рід-моніу Ізраїлі. — „Обединени“.

Філадельфія, 16. лютого 1926.

Коли читасмо тут красну українську пресу, зокрема Ваш орган, то дуже добре уявляємо собі Ваше незванне положення, Віпті „гарзди“ під косями білого орла. А найкращою; проречистою мовою говорять нам про Ваше життя оті більші й менші білі плями конфіскати, що ними переповнена вся українська преса під Польщею. Говорять не тільки нам, а й кожному чужинцеві, якому показати женебудь число української газети. Промисмо вірити, що ніщо так не ділає і не розбухує нашого чоловіка, як біла пляма в українській краєвій газеті. Бо вона каже йому сто разів більше, як найкраще, найшвидше написана стаття або найгостріша промова. А вже чужинці то просто не сходять з дива, що щось подібне неможливе в 1925 чи 1926 р., 7 літ після закінчення світової війни. Бо такої аномалії, такого нинчення преси якогобудь народу нема нині — навіть у прибожженні — ніде в світі. Тому значині чужинці радять нам зрозити фотографічну знімку одної сконфіскованої сторінки першого-ліпшого українського органу і дати її в відповідним поясненням до різних ілюстрованих чужинських журналів. Зіпвняють, що не зробили відповідне враження на американську публіку, який щось подібне й не силоса — з чого ми в найближчому часі й позволим собі скорисгаги.

Не думайте, що ми тут уміємо тільки обурюватися і протестувати проти того, що у Вас діється — лише словами. Ні! Ми пізнали в новому світі й навчилися від інших народів, з якими всуїміш живемо, що самими словами, протестами далеко не зайдено. В країні величезної свободи, у нашій „free country“ де ми дихаємо справді вільно й безжурно, ми пізнали найкраще, що значить матеріальна незалежність одиначі, загалу, цілого народу. Ми й розуміємо, що причиною наших невдач буда в значній мірі наша бідність, наші матеріальні не-достатки. І тому нині — як шкідли передше — шла українська Америка відгукується масово на потреби й поклики з Рідного Ковою. Те, що

Нова закордонна політика Польщі.

Бдиний кандидат. — В оповісті до варшавських настроїв. — 8 усі-ма вітрами в згоді.

Кореспондент „Берлінського Таблету“ у довшій статті призначає мусить над фактом, чому теле-рішій польський міністр закордонних справ Скішинський узяв орієнтацію на мйоний дух Ліги Націй, вавсім протилежний до напрямку політики його безпосередніх попередників. Коли корабель польської державності випливає щадивно з повосенної хуртовини то це подекуди, на думку німешкого часопису, дипломатична заслуга гр. Скішинського. А коли треба було найти кандидата на міністра, що змів би прибирати зручні пози на ховзьям женевським паркеті, то вибір упав природно на нього з двох причин: він був безпартійний у мент боротьби партійних польських кандидатів і прихильником мирної політики під знаком Англії. Вшехпольський діялшов би а орієнтацією на Росію йшов би у розріз з англійською закордонною політикою.

Центральною ідеєю адехполь-

ської політики з її ідейним головачем Діовським є середне європейський блок від Балтійського моря по Чорне, проти Німеччини, під протекторатом Франції. До нього приєдналась би також російська еміграція, що вірить у збройну інтервенцію та славнофілський федеративний союз, а Варшавою включно. Скішинський не вірив у доцільність цих планів і став на ґрунті мирової політики, яка погодилась з необхідним зростом німешких впливів і їстгуючих зміцнення СРСР. Він ширю боронив у польським соймі льокарських договорів як достаточних гарантій польської безпеки. Дарма, що польський парламент не вірить у льокарську політику, він ратифікуватиме льокарські договори. Польські націоналістичні кола, що переважають у Варшаві, кажуть, що кертгича праця німешких дипломатів підколас Версайський договір і що треба рахуватись з можливістю війни.

